

Forslag

til

Lov om ændring i lov om afgift af arv og gave.

Fremsat den 2. oktober 1963 af *finansministeren*.

§ 1.

I lov om afgift af arv og gave, jfr. bekendtgørelse nr. 138 af 29. april 1957, foretages følgende ændringer:

1. I § 2, afsnit A, ændres „samt stedbørn og disses afkom,“ til: „, stedbørn og disses afkom samt afdød barns eller stedbarns ægtefælle (ikke den fraseparerede eller fraskilte),“.

2. § 3, stk. 3, affattes således:

„Den i foregående stykke nævnte fritagelse omfatter ikke erhvervelser, der falder ind under bestemmelserne i § 4 d. og e. og § 5.“

I stk. 4 ændres „regelen i § 4 e.“ til: „reglerne i § 4 d. og e.“.

3. I § 4, litra b., 1. punktum, udgår „len, stamhuse og“.

I § 4, litra b., 3. punktum, ændres „tinglæsningsafgift“ til: „tinglysningsafgift“.

Endvidere udgår litra d., og „e“ og „f“ ændres til henholdsvis „d“ og „e“.

4. I § 6, stk. 1, indføres efter litr. a.: „, d“, hvorhos der sættes punktum efter „besidder“, og ordene: „i de i § 4, litr. d., nævnte tilfælde efter hans slægtskabsforhold til den borteblevne“ udgår.

Stk. 2 affattes således:

„Af arvemidler, som tilfalder familiestiftelser eller legater, der falder ind under reglen i § 4, litr. c., beregnes arveafgiften efter arveladerens slægtskabsforhold til de personer, der er nydere af stiftelsen eller legatet på den tid, arven erhverves.“

Finansmin. Skd. V. j. nr. 48/1961.

2 Fremsatte lovforslag (undt. finans- og tillægsbev.lovforslag).

5. I § 7 indføres efter stk. 2 som nyt stykke:

„Hvor en arvelader ved sin ægtefælles død har taget arv som eneste arving i henhold til loven, bliver arveafgiften af de erhvervelser, som ved arveladerens død i henhold til loven tilfalder den førstafdøde ægtefælles slægtninge, at beregne efter vedkommende arvingers slægtskabsforhold til den ægtefælle, med hvem de er nærmest beslægtet, for så vidt erhvervelserne hidrører fra ægtefællernes fællesbo. Det samme gælder for fællesbomidler, der ved arveladerens død deles i henhold til et af ægtefællerne i fællesskab oprettet testamente. Har arveladeren truffet testamentariske dispositioner, hvorved arvedelingen efter loven eller det fælles testamente ændres for så vidt angår fællesbomidlerne, finder reglen i stk. 2, 2. punktum, tilsvarende anvendelse.“

6. I § 8, litra a., ændres „arvefæsteafgifter eller lignende afgifter af“ til: „ydelser i henhold til vedvarende rettigheder over“.

I litra b. udgår: „len, stamhuse og“.

7. § 10 affattes således:

„Afgiftspligten indtræder ved al egentlig arv såvel som ved de i § 4, litr. a., d. og e., og de i § 5 nævnte erhvervelser ved arveladerens, giverens eller overdragerens død. I de i § 4, litr. b. og c., nævnte tilfælde indtræder afgiftspligten ved successionen. Ved afgiftspligtige erhvervelser hidrørende fra borteblevne personer indtræder afgiftspligten ved dommen til dødsformodning, eller hvor sådan dom i henhold til bestemmelsen i lov nr. 397 af 12. juli 1946, § 16, ikke afsiges, når den borteblevnes formue tages under skiftebehandling“.

8. I § 11, stk. 1, nr. 1, udgår „len, stamhuse og“, hvorhos nr. 3. udgår og nr. 4. ændres til nr. 3.

Stk. 2 affattes således:

„Såfremt erhververen af et fideikommis ikke ønsker at berigtige arveafgiften ved afdragsvis betaling, skal han være berettiget til at berigtige arveafgiften ved overdragelse til staten af fideikommiskapital efter finansministerens bestemmelse.“

9. I § 12, stk. 1, 2. punktum, udgår „len, stamhuse eller“.

Endvidere udgår i *stk. 2* „og 4“.

10. § 14, stk. 1, affattes således:

„Når en gift person afgår ved døden, og den efterlevende ægtefælle forbliver hensiddende i uskiftet bo, betales ingen arveafgift af midlerne i det uskiftede bo.“

I *stk. 3*, udgår 2. og 3. punktum.

11. I § 16, sidste stk., 2. punktum, sættes punktum efter „fradrages“, hvorhos „lige så lidt som efterstemplingsafgiften af testamentsarv.“ udgår.

12. § 18, stk. 2, nr. 1, 1. punktum, affattes således:

„Faste ejendomme ansættes til deres salgsværdi, dog mindst til deres sidst ansatte ejendomsværdi i henhold til lov om vurdering og beskatning til staten af faste ejendomme med fradrag af sådanne byrder, hvortil intet hensyn er taget ved ansættelsen af ejendomsværdien.“

I *stk. 2, nr. 5*, ændres „, ret til at oppebære tiende, jordskyld eller arvefæsteafgifter og deslige vedvarende rettigheder“ til: „samt vedvarende, overdragelige rettigheder“.

I *stk. 3* ændres „vurderingssummen til ejendomsskyld“ til: „ejendomsværdien“.

13. I § 19, stk. 1, udgår „len, stamhuse og“.

I *stk. 3* udgår „eller anvendes til opretelse af sådanne,“.

14. I § 21, stk. 2, 2. punktum, udgår „og d.“.

I *sidste stk.*, 1. punktum, indføres mellem „litr.“ og „e“: „d. og“, hvorhos „halvprocentafgift efter fd. af 8. februar 1810 eller“ udgår.

15. I § 22, stk. 1, 2. punktum, sættes punktum efter „tidspunkt“, hvorhos resten af dette punktum udgår.

16. I § 23, stk. 1, ændres „såvel ordentlige som overordentlige skifteforvaltere, til hvilke sidste i denne lov henregnes såvel testamentseksekutorer som skiftekommissarier,“ til: „skifteforvaltere, herunder testamentseksekutorer,“.

I *stk. 2* udgår „len, stamhuse eller“.

17. I § 24, stk. 2, ændres „overordentlige skifteforvaltere“ til: „testamentseksekutorer“.

I *stk. 3 og 4*, ændres „Overordentlige skifteforvaltere“ til: „Testamentseksekutorer“.

18. I § 25 ændres „Såvel ordentlige som overordentlige skifteforvaltere“ til: „Skifteforvaltere, herunder testamentseksekutorer,“.

19. I § 26, stk. 2, sættes komma efter: „love“, hvorhos „og under eds tilbud,“ udgår.

20. § 27, stk. 1, 2. punktum, affattes således: „I de i § 4, litr. b. og c., ommeldte tilfælde, samt når afgiftspligten indtræder som følge af succession i rentenydelser o. desl., påhviler anmeldelsespligten de afgiftspligtige successorer.“

Stk. 2, 2. punktum, affattes således:

„For umyndiges vedkommende underskrives anmeldelsen af værger. Personer, for hvem der er beskikket lavværg, underskriver anmeldelsen i forening med lavværgen.“

21. I § 28, stk. 2, udgår „len, stamhuse og“.

I *stk. 4* ændres „overordentlige skifteforvaltere“ til: „testamentseksekutorer“.

Stk. 5 affattes således:

„Angående afgiftspligtige erhvervelser hidrørende fra borteblevne personer indgives anmeldelsen til skifteretten i den jurisdiktion, hvor dødsformodningsdom i første instans er afsagt. Hvor sådan dom i henhold til bestemmelsen i lov nr. 397 af 12. juli 1946, § 16, ikke afsiges, indgives arveanmeldelsen til den skifteret, efter hvis bestemmelse den borteblevnes formue er taget under skiftebehandling.“

22. § 31, stk. 3, udgår.

23. I § 35, stk. 1, ændres „embedsmænd“ til: „myndigheder“.

24. I § 36, stk. 1, ændres „Alle embedsmænd og andre offentlige“ til: „Offentlige“.

I stk. 2 ændres „Såvel ordentlige som overordentlige skifteforvaltere“ til: „Skifteforvaltere, herunder testamentseksekutorer,“.

25. I § 38, stk. 1, ændres „overordentlige skifteforvaltere,“ til: „testamentseksekutorer,“.

26. § 39 udgår.

27. I § 40, stk. 1, udgår „fra 20 til 400 kr.“.

28. § 41 udgår.

29. § 43 udgår.

30. I § 44, stk. 1, 1. punktum, indføres mellem „disses afkom“ og „samt“: „, afdød barns eller stedbarns ægtefælle (ikke den fraseparerede eller fraskilte)“.

31. I § 45, 4. punktum, udgår „under eds tilbud og“.

32. I § 47 ændres „såvel ordentlige som overordentlige,“ til: „herunder testamentseksekutorer,“.

§ 2.

Denne lov træder i kraft den 1. april 1964, således at reglerne i § 1 kommer til anvendelse, hvor afgiftspligt efter lov om afgift af arv og gave indtræder efter lovens ikrafttræden.

Bemærkninger til lovforslaget.

Lovforslaget er i første række motiveret ved de regler, der er optaget i §§ 7, 13 og 19 i arveloven (lov nr. 215 af 31. maj 1963), der træder i kraft den 1. april 1964. Dette gælder de forslag, der er optaget i nærværende lovforslags § 1, nr. 1, nr. 5, nr. 10, stk. 1, nr. 22 og nr. 30.

Man har samtidig fundet det ønskeligt at foretage en å jourføring af arveafgiftslovens bestemmelser under hensyn til stedfundne ændringer i den øvrige lovgivning. De under de andre nr. i § 1 foreslåede ændringer tager sigte herpå.

Til § 1.

Nr. 1. Den her foreslåede regel må ses i sammenhæng med de ændringer, som ved arvelovens § 19, stk. 1, er foretaget i de hidtil gældende regler om arvefald i tilfælde, hvor en efterlevende ægtefælle ved den førstafdødes død forbliver hensiddende i uskiftet bo med livsarvinger.

A. Efter de hidtil gældende regler er forholdet det, at arven efter den førstafdøde er „faldet“ ved dennes død, uanset at skifte ikke finder sted, fordi den efterlevende ægtefælle overtager fællesboet til hendsidde i uskiftet bo med deres livsarvinger. Har f. eks. en søn overlevet sin afdøde fader, og hans moder hensidder i uskiftet bo, er hans arveret efter faderen ikke betinget af, at han lever på det tidspunkt, da det uskiftede bo kommer til skifte, det være sig efter hans moders død eller i hendes le-

vende live. Han har erhvervet arveret efter sin fader straks ved dennes død, og retten til fædrenerven indgår f. eks., hvis anden bestemmelse ikke er truffet, i et formuefællesskab mellem ham og hans ægtefælle, således at halvdelen heraf er hendes boslod. Dør han, medens hans moder sidder i uskiftet bo („mellemdødt barn“), falder retten til fædrenerven i arv efter ham.

Arveafgiftsmæssigt vil, i det givne eksempel, sønnens enke være stillet således, når fædrenerven kommer til skifte (fædrenerven antages at udgøre 24.000):

1) Hvis sønnens enke sidder i uskiftet bo efter ham, og fædrenerven indgår heri, beregnes arveafgiften af hele arven efter arveafgiftslovens § 2 A (den laveste afgiftsklasse) med 600 kr.

2) Er der sket skifte af sønnens og hans enkes fællesbo, forinden fædrenerven udloddes fra hans forældres fællesbo, og er sønnens enke hans eneste arving, er halvdelen af fædrenerven sønneens boslod, medens den anden halvdel tilfalder hende som arv. I dette tilfælde beregnes arveafgiften af enkens boslodsandel, 12.000 kr., i henhold til arveafgiftslovens § 2 A med 200 kr. Af den anden halvdel skal der efter reglerne i arveafgiftslovens § 14, stk. 2, og § 7, stk. 1, beregnes arveafgift efter hendes slægtskabsforhold til den af svigerforældrene, som hun er nærmest beslægtet med. Da der normalt intet slægtskabsforhold er, bliver arveafgiften

at beregne efter lovens § 2 D (den højeste afgiftsklasse), og afgiften af denne, halvdel, 12.000 kr., bliver herefter 3.320 kr. Den samlede arveafgift udgør altså 3.520 kr.

B. Efter arvelovens § 19, stk. 1, ændres de under A. beskrevne regler om arvefaldet. Herefter vil, i det anførte eksempel, sønnens arveret efter faderen være betinget af, at han lever på det tidspunkt, da hans forældres uskiftede bo kommer til skifte, ved hans moders død eller i hendes levende live. Dør han i mellemtiden („mellemdødt barn“), får han ingen arv efter faderen, og der er følgelig heller ikke indgået nogen ret til fædrearv i et formuefællesskab mellem ham og hans ægtefælle. Er han død, når hans forældres fællesbo skiftes, vil hans enke kun kunne få arv fra dette, dersom hendes svigerforældre har betænkt hende ved testamentet. Dersom der således testamentarisk er tillagt hende 24.000 kr., ville arveafgiftsberegningen – såfremt arveafgiftslovens regler ikke ændres – stille sig således:

1) Hvis sønnens enke sidder i uskiftet bo efter ham, og arven efter svigerforældrene indgår heri, beregnes arveafgift som under A. 1) efter lovens § 2 A af 24.000 kr. med 600 kr.

2) Er der sket skifte, vil arveafgiften af alle 24.000 kr. være at beregne efter § 2 D (der forudsættes ikke at være slægtskab med svigerforældrene), og denne arveafgift vil udgøre 7.760 kr.

I de under A. 2) anførte tilfælde vil der altså blive tale om en meget følelig skærpelse af svigerdatterens afgiftsmæssige stilling i forhold til den hidtil gældende ordning. En sådan skærpelse må det anses for ønskeligt at undgå, og man foreslår derfor, at arv, der tilfalder arveladerens afdøde barns eller stedbarns ægtefælle, i alle tilfælde fuldtud skal henføres under arveafgiftslovens § 2 A. Denne lempe- lige beskatning for svigerbørn forekommer rimelig.

Såfremt ægtefællernes barn er adopteret, følger det af arveafgiftslovens § 2, næstsidste stykke, at den barnets efterlevende ægtefælle tilfaldne arv også i alle tilfælde fuldtud afgiftsberigtiges efter skalaen i § 2 A.

Man har ikke fundet anledning til at lade den foreslåede regel omfatte den ægtefælle, der var separeret eller skilt fra barnet eller stedbarnet (adoptivbarnet) ved dets død.

Vedrørende ændringsforslagene under nr. 3, stk. 1, nr. 6, stk. 2, nr. 8, stk. 1, 1. led, nr. 9, stk. 1, nr. 13, stk. 1, nr. 16, stk. 2, og nr. 21, stk. 1, bemærkes, at samtlige len og stamhuse forlængst er afløst i henhold til lov nr. 563 af 4. oktober 1919, hvorfor der ikke længere kan blive tale om succession i len og stam-

huse. Man har derfor ved de nævnte ændringsforslag fjernet lovens bestemmelser om len og stamhuse.

Den under nr. 3, stk. 3, foreslåede ændring, hvorefter lovens § 4, litra d., udgår, og de hermed sammenhængende ændringsforslag under nr. 4, stk. 1, nr. 7, nr. 8, stk. 1, 2. led, nr. 9, stk. 2, nr. 14, stk. 1, nr. 20, stk. 1, og nr. 21, stk. 3, skyldes ændring i lovreglerne om behandlingen af borteblevne persons formue. De pågældende bestemmelser bygger på den ordning om behandlingen af borteblevnes formue, som var gældende i henhold til forordning af 11. september 1839. Denne ordning er afløst af lov nr. 397 af 12. juli 1946, hvis regler ikke gør særlige arveafgiftsmæssige bestemmelser påkrævet udover de i ændringsforslagene under nr. 7 og nr. 21, stk. 3, anførte.

Vedrørende ændringsforslaget under nr. 7 bemærkes, at man har fundet det rettest at lade arveafgiftspligten indtræde ved dommen til dødsformodning, selvom den dag, fra hvis udløb dødsformodningsdommen skal regnes, vil ligge forud for dommen, og den borteblevne i retlig henseende anses som død allerede på det i dommen angivne tidspunkt, jfr. reglerne i § 13 i loven af 12. juli 1946. Det er herved taget i betragtning, at den i arveafgiftslovens § 26, stk. 1, foreskrevne frist af 6 måneder for indgivelse af arveanmeldelse ikke i de heromhandlede tilfælde bør regnes fra et tidligere tidspunkt end dødsformodningsdommen. Såfremt den i første instans afsagte dødsformodningsdom ankes, vil afgiftspligten først indtræde ved den endelige dom.

I den i ændringsforslagene under nr. 7 og nr. 21, stk. 3, anførte § 16 i loven af 12. juli 1946 er det fastsat, at en borteblevnes formue, når den ikke overstiger 2.000 kr., og der er gået 1 år, siden han sidst vides at have været i live, kan tages under skiftebehandling uden dødsformodningsdom, som om han var død på det tidspunkt, da han må anses for bortebleven, hvilket tidspunkt fastsættes af skifteretten.

Ændringsforslagene under nr. 4, stk. 2, og nr. 13, stk. 2, skyldes, at der efter forbudet i grundlovens § 84, jfr. § 2 i lov nr. 139 af 1. maj 1954 om familie-fideikommissers overgang til fri ejendom, ikke længere kan oprettes familielegater eller familie-stiftelser, der i kraft af legal eller fundatsmæssig successionsorden overgår til den berettigede, jfr. bestemmelsen i arveafgiftslovens § 4, litra c.

Nr. 5. Den herunder foreslåede ændring står i forbindelse med reglerne i arvelovens § 7.

Arvelovens regler om ægtefællens arv efter loven går ud på, at arveladerens ægtefælle fremtidig er

eneste arving, når arveladeren ikke efterlader sig livsarvinger. Dør den længstlevende ægtefælle uden at have indgået nyt ægteskab og uden at efterlade sig livsarvinger, deles boet med halvdelen til hver ægtefælles arvinger. Er der ved den længstlevende ægtefælles død kun arvinger efter en af ægtefællerne, arver de det hele, jfr. arvelovens § 7, stk. 2.

Når den førstafdøde ægtefælles slægtninge herefter tager arv efter længstlevende ægtefælles død, må de svare arveafgift af deres arv efter deres slægtskabsforhold til den længstlevende ægtefælle. Er de ubeslægtede med den længstlevende ægtefælle, skal arveafgiften altså beregnes efter arveafgiftslovens § 2 D.

Arveafgiftsloven indeholder imidlertid i § 7, stk. 2, en særlig regel for det tilfælde, at to i formuefællesskab levende ægtefæller i *et gensidigt testamente* har bestemt, hvem den fælles formue ved den længstlevende ægtefælles død skal tilfalde. Reglen går ud på, at afgiften af den formue, som ved den længstlevende ægtefælles død falder i arv i henhold til ægtefællernes fælles testamente, skal beregnes efter vedkommende arvingers slægtskabsforhold til den ægtefælle, med hvem de er nærmest beslægtet.

Man må anse det for rimeligt, at denne regel også finder anvendelse, når boet ved den længstlevende ægtefælles død deles efter reglerne i arvelovens § 7, stk. 2. Det stillede ændringsforslag går ud herpå. Den foreslåede bestemmelse finder ligesom arveafgiftslovens § 7, stk. 2, kun anvendelse for så vidt angår fællesbomidler.

Ændringsforslaget under *nr. 8, stk. 2*, skyldes, at der efter den stedfundne afløsning af len, stamhuse og fideikommissgodser ikke længere er behov for, at erhververen af et len, stamhus eller fideikommiss, der ikke ønsker at berigtige arveafgiften ved afdragsvis betaling, skal have adgang til at berigtige arveafgiften ved overdragelse til staten af fast ejendom efter finansministerens bestemmelse.

Nr. 10, stk. 1, og nr. 22. Vedrørende ændringsforslaget under *nr. 22*, hvorefter arveafgiftslovens § 31, stk. 3, udgår, henviser man til bemærkningerne til arvelovforslagets § 13, jfr. betænkning nr. 291 om arvelovgivningen, side 61-62. Da den afgiftsmæssige kontrol, der sker på grundlag af den i arveafgiftslovens § 31, stk. 3, foreskrevne fællesboopgørelse, vil kunne gennemføres på grundlag af den ved arvelovens § 13 foreslåede opgørelse, foreslås pligten til at indgive fællesboopgørelse i henhold til arveafgiftslovens § 31, stk. 3, ophævet. Ændringsforslaget under *nr. 10, stk. 1*, står i forbindelse hermed og er for så vidt af redaktionel karakter.

Reglen i arveafgiftslovens § 14, stk. 1, hvorefter der ikke betales nogen arveafgift af de midler, hvorved den efterlevende ægtefælle hensidder i uskiftet bo, vil iøvrigt være yderligere begrundet ved de i arvelovens § 19, stk. 1, indeholdte regler om udskydelse af arvefaldet efter den førstafdøde ægtefælle, jfr. bemærkningerne foran til ændringsforslaget under *nr. 1*.

Ved ændringsforslaget under *nr. 10, stk. 2*, er reglerne i arveafgiftslovens § 14, stk. 3, 2. og 3. punktum, foreslået ophævet, da disse regler nu har mistet deres betydning.

Vedrørende ændringsforslagene under *nr. 11 og nr. 14, stk. 2*, bemærkes, at efterstempelingsafgiften af testamentsarv og halvprocentafgiften efter forordning af 8. februar 1810 begge forlængst er ophævet, førstnævnte afgift endeligt ved lov nr. 113 af 1. april 1922 om stempelafgift og sidstnævnte ved lov nr. 109 af 23. maj 1911 om afgifter ved tinglæsning m. m.

At man ved ændringsforslagene under *nr. 19 og nr. 31* har foreslået, at arveanmeldelser og gaveanmeldelser fremtidig alene skal afgives på tro og love og ikke tillige under eds tilbud, vil ikke medføre nogen forringelse af den strafferetlige beskyttelse for anmeldelsernes rigtighed.

Ved ændringsforslaget under *nr. 20, stk. 2*, bringes bestemmelsen i arveafgiftslovens § 27, stk. 2, 2. punktum, om underskrift på arveanmeldelsen for umyndiges vedkommende samt for personer, for hvem der er beskikket lavværg, i overensstemmelse med gældende lovgivning om umyndighed og værgemål.

At man ved ændringsforslaget under *nr. 26* har foreslået arveafgiftslovens § 39 ophævet, skyldes, at de heri indeholdte straffebestemmelser må anses for forældede.

Vedrørende ændringsforslaget under *nr. 28* bemærkes, at hjemmel til at foretage udpantning for arveafgift og gaveafgift med eventuelt påløbne renter samt for bøder haves henholdsvis i udpantningslovens § 1 og i straffelovens § 52, stk. 3. Reglerne i arveafgiftslovens § 41 må derfor anses for overflødige.

Ændringsforslaget under *nr. 29* skyldes, at overgangsbestemmelsen i arveafgiftslovens § 43 nu har mistet sin betydning.

Nr. 30. Ved den herunder foreslåede ændring af arveafgiftslovens § 44, der har sammenhæng med den under *nr. 1* foreslåede ændring af lovens § 2 A, henføres gaver til afdød barns eller stedbarns ægtefælle under gaveafgiftsreglerne. Den foreslåede regel forekommer naturlig på baggrund af ændringsforslaget under *nr. 1*.

Ved de øvrige ændringsforslag, som ikke er særskilt omtalt i det foregående, tilsigtes alene en å jourføring og berigtigelse af de heraf berørte bestemmelser i arveafgiftsloven.

Til § 2.

Bortset fra ikrafttrædelsesdatoen svarer bestemmelsen til § 2 i lov nr. 83 af 29. marts 1957 om ændring i lov om afgift af arv og gave (adoption-

forhold). I tilfælde, hvor en efterlevende ægtefælle, der ønsker at henses i uskiftet bo efter sin forud for 1. april 1964 afdøde ægtefælle, ikke inden nævnte dato har indgivet fællesboopgørelse i henhold til arveafgiftslovens § 31, stk. 3, der foreslås ophævet ved nærværende lovforslags § 1, nr. 22, vil pligten til at indgive fællesboopgørelse i henhold til nævnte bestemmelse i arveafgiftsloven, ikke være bortfaldet.